

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondențele se adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edite	„FOAIA DIECESANĂ”
pe 1/2 an 5 „	etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150	tară banii de prenumerațiune și inserțiunile la
„ România și străinătate pe an 14 franci	de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor.	ADMINISTRAȚIUNEA
pe 1/2 an 7 „	de aci în sus 10 coroane	Librăriei și Tipografiei dioc. în Caransebeș

Cuvântarea

*Prea Sfinției Sale Domnului Episcop Nicolae Popea
la deschiderea sinodului eparhial*

Hristos a înviat!

Domnilor deputați!

Cu adevărată bucurie sufletească Vă salut Domnilor deputați cu salutarea noastră străbună creștinească „Hristos a înviat!”, când Vă văd astăzi adunați aici la Episcopia noastră, pentru-ca intrunindu-ne în Sinodul eparhial pe baza legii noastre fundamentale, Statutul organic, să lucrăm împreună la promovarea intereselor noastre bisericesti, întru mărirea lui Dumnezeu și fericirea poporului nostru credincios.

După întristătoarele zile ale patimilor Mântuitorului Isus Hristos, ce le-am sărbătorit zilele trecute, a urmat bucuria triumfului adevărului asupra neadevărului, asupra întunecului; a urmat luminata sărbătoare a Învierii Domnului, și sântele noastre biserici au resunat de cântările de bucurie, prin care s'a sărbătorit Învieria Domnului. Sufletele noastre s'au rădicat de asupra mizeriei de toate zilele, s'au umplut de evlavie adevărată creștinească și de nădejde neclintită în ajutorul Mântuitorului nostru Isus Hristos, carele a biruit moartea și întunerecul, și așa cu puteri înalte și cu cugete curate vom lucra în Sinodul nostru eparhial, lucrarea, carea are să asigure trăinicia mărețului edificiu al bisericii noastre naționale.

Cu drept cuvânt ne putem deci simți fericți, Domnilor deputați, că din grația lui Dumnezeu și în urma luptelor statornice și mult obositoare ale înaintașilor noștri am ajuns să trăim viață constituțională bisericească, am ajuns la organizațiune bisericească frumoasă, admirată și învidiată și de alte popoare conlocuitoare,

după cum am atins aceasta în o altă vorbire precedentă a mea.

Această organizațiune frumoasă dă puțința, ca fiecare membru al bisericii, și îndeosebi reprezentanții clerului și poporului, să concurgă cu sfaturile lor înțelepte, cu părerile lor obiective, cu iubirea lor desinteresată față de biserică, pentru de a întări biserica noastră vie națională, a-i asigura trăinicia ei și a da directivă pentru buna și înțeleaptă ei conducere în cele ce privesc sfera ei de activitate, ce cade afară de cadrul învățăturilor și adevărilor religioase, pentru a căror intactă păzire și păstrare sânt chemați arhieriei.

Domnilor deputați! Ca unul, carele însu-mi am fost însuflețit pentru viață constituțională și am lucrat după puterile mele pentru introducerea acestei vieți constituționale bisericești, sunt convins și acum, că viața bisericească constituțională numai folositoare poate să ne fie, dacă vom avea înțelepciunea recerută, ca să nu deviem dela ținta cea adevărată a lucrărilor noastre, care nu poate să fie altă, decât interesul general, binele comun; dacă vom avea înțelepciunea și puterea sufletească, ca să nu ne lăsăm abātuți prin veleități personale, prin discordii, prin interese particulare. Și eu sunt convins, Domnilor deputați, că fiecare dintre Domniile Voastre, când a luat asupra-și misiunea onorifică de reprezentant al clerului și poporului în Sinodul nostru eparhial și când s'a prezentat aici, pentru a lua parte la lucrările sinodale, este însuflețit de dorul de a lucra, de a concurge cu sfatul și înțelepciunea sa numai pentru promovarea binelui comun, pentru promovarea intereselor generale ale bisericii noastre eparhiale în special și a bisericii noastre naționale în general.

Sunt multe de lucrat, sunt multe de perfecționat, sunt multe de dezvoltat în cadrul organizațiunii noastre bisericești, dară, Domnilor de-

putați, în nizuința noastră de a perfecționa cele neperfecte, în nizuința noastră de a desvoluta, cele ce sunt de desvolutat să nu ne precipităm, să nu lăsăm din vedere mersul prevăzător și sigur, să nu ne lăsăm răpiți de dorul nostru de a ajunge deodată și fără trecere la țintă, la care nizuim, pentru că în afacerile vitale ale bisericii orice precipitare, orice săritură forțată poate aduce numai pagube. Să nu lăsăm deci din vedere precauțiunea obligată, mijloacele de cari dispunem, pe cari le putem numi modeste, căci mai ușor să ajunge la țintă, dacă vom fi conduși de principiul „mereu tot înainte“, fără nici o săritură directă, căci după cum se zice, mai curând ajungi la țintă, dacă în calea ta încunjuri obstacolele, ce îți stau înainte, decât dacă fără considerare la aceste obstacole voiești să treci peste ele. Și este știut, Domnilor deputați, că mai mult să ajunge cu prudență și precauțiune.

Din înșasă împrejurarea, că biserica noastră națională se bucură de organizațiunea ei frumoasă, rezultă, că să află mulți, cari nu văd cu ochi buni această organizațiune. Timpurile sunt critice, neajunsurile sunt multe și astfel ușor putem fi expuși la tentațiuni, la cercări, cari pot să ne aducă pedeci pentru înaintarea noastră cea adevărată; pot să producă lupte, pe cari noi nu le putem dori, ci să fie încunjurate. De aceea este de neapărată trebuință; ca noi respectând organizațiunea noastră bisericească eluptată de înaintașii nostri în activitatea noastră să o păzim cu sântenie, ca astfel să se poată vedea alipirea noastră neștrămutată față de această organizațiune și în consecuență să respectăm drepturile și datorințele, ce în cadrul acestei organizațiuni compet și respective incumb unuia sau altuia.

Domniile Voastre în decursul lucrărilor Sinodului veți avea ocaziunea a cunoaște atât mersul afacerilor noastre eparhiale, cât și unele chestiuni generale de caracter îngrijitor și de aceea asupra acestora nu este de lipsă, ca să mă estind acum în detail.

Aflu numai de lipsă, ca semnalând unele simptome bolnăvicioase, ce se ivesc pe alocuirea — deși sporadic între credincioși noștri, înțeleg mișcările sociale cu caracter ostil bisericii și instituțiunilor ei precum și organizațiunei sociale de astăzi — să-mi exprim speranța, că acestea vor trece fără să aducă daună sufletească poporului nostru în urma simțului religios și moral al acestuia, simțului de jertfire pentru instituțiunile noastre bisericești, cari simțeminte nobile se vor păstră și mai încolo în poporul nostru în urma zelului și activității conducătorilor lui firești. În această privință așteptăm rezultate favorabile și dela înflințându biserica lângă

Văsiova în așa numita Vale Godinova, care are menițiunea a se dezvoltă în mânăstire.

Simțul religios și moral al poporului, întărit la sinul bisericii noastre ortodoxe strămoșești a asigurat existența de până astazi a poporului nostru și tot acest simț religios și moral nutrit la sinul bisericii noastre ortodoxe strămoșești va asigura poporului nostru existența sa și pentru viitor.

După acestea, Domnilor deputați, fiind convins, că cuvintele mele arhieresi vor fi bine primite din partea Domniilor Voastre și așteptându-le veți contribui în concordie cu înțelepciunea și bunăvoința Domniilor-Voastre la rezolvarea favorabilă a chestiunilor, ce-și așteaptă rezolvarea în sesiunea noastră sinodală actuală, cerând dela Dumnezeu binecuvântarea Sa și salutându-Vă din nou la Episcopia noastră, declar sesiunea a III a periodului al XII al Sinodului nostru eparhial de deschisă.

Sinodul eparhial

al diecesei gr. or. rom. a Caransebeșului, periodul XII, sesiunea III, convocat la Caransebeș pe Dumineca Tomii, 24 Aprile 1905

Sedința I

ținută în 24 Aprile 1905 la 12. oare.

Președinte: Pré Sânția Sa Domnul Episcop diecesan **Nicolae Popea.**

Notar: *Ioan Marcu.*

1. Fiind convocat sinodul eparhial prin literile arhieresci ddo. 8 Aprilie a. c. Nr. 63 pres., după ce s'a celebrat sânta liturgie împreună cu chemarea Duhului Sânt și s'a făcut părăstas pentru în Domnul fericirii: Arhiepiscopul și Metropolitul Andreiu, Episcopul Ioan, Mecenatul Emanuil Gojdu, binefăcătorii Dimitrie Hațegan, Dimitrie Peța, Dimitrie Miculescu, Costa Tismănariu, Elisaveta Peța, Trăilă Stroeșcu, Dimitrie Brumariu — Deputații sinodali, adunându-se în sala Comunității de Averc, invită prin o deputațiune pe Pré Sânțitul Domn Episcop diecesan Nicolae Popea, ca să binevoască a deschide și conduce ședințele sinodului.

2. Pré Sânția Sa sosesc în sala ședințelor și cu cuvântarea Sa alăturată în fruntea foii declară deschisă ședința sinodului.

3. Notarii aleși pe periodul sinodal curent ocupă loc la masa biroului, dintre cari presidiul designază de notar al ședinței pe Ioan Marcu.

4. La apelul nominal respund 39 deputați și astfel Presidiul enunță capacitatea sinodului de a aduce concluse valide.

5. După acestea se prezintă:

a) Raportul Consistorului diecesan în obiectul alegerii de deputat mirenesc în cercul XI Iam.

Se predă comisiunei verificătoare.

- b) Raportul general al senatului bisericesc pro 1904.
Se predă comisiei bisericesci.
- c) Raportul general al senatului școlar pro 1904.
Se predă comisiei școlare.
- d) Raportul general al senatului episcopesc pro 1904;
- e) Sumarele socoților și fundațiilor diecesane pro 1904;
- f) Raportul Consistoriului diecesan despre bilanțul și inventariul librăriei și topografiei diecesane;
- g) Raportul comisiei pregătitoare despre scontrarea casei diecesane.
- h) Conspectul despre încăsările competențelor diecesane;
- i) Raportul Consistoriului diecesan în chestiunea încasărilor competențelor diecesane;
- j) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul vinzării intravilanului Nr. 353 din loc;
- l) Rugarea preotului Ciocoi și consoții din Vucova pentru exarendarea sesiunii parohiale reduse;
- m) Rugarea lui Adam Manciuc și consoții din Răchitova pentru esmiterea unei comisii în obiectul revizării socoților bisericesci de acolo.
Se predau comisiei financiare.
- n) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul proiectului de modificare a legilor școlare;
- o) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul ordinației ministeriale referitoare la averile școlare în ce privește cărțile funduare.
- p) Hărțile Consistoriului metropolitan referitoare la înființarea episcopioilor noue.
Se predau comisiei speciale.
- r) Rugarea catihetului Ioan Popoviciu din Recița montană pentru ameliorarea remunerației sale;
- s) Rugarea preotului Maxim Bocan din Ghilad pentru reducerea parohiei vacante de acolo;
- t) Rugarea mai multor locuitori din Retișor ca sesiunea parohială redusă de acolo să se dea comunei bisericesci;
- u) Rugarea lui Stefan Cica și consoții din Dolove contra actului de denumire a capelanului Simeon Bartolomeiu;
- v) Rugarea preotului Ioan Luca din Răcășdia de a i-se redă în folosința intravilanului parohial de sub Nr. cas. 290;
- x) Rugarea lui Petru Radosav și consoții din Partoș, prin care cer deschiderea concursului pentru întregirea parohiei de acolo.
Se predau comisiei bisericesci.
- y) Cererile de concedii ale deputaților Dr. Ales. Mocsonyi, Zeno Mocsonyi, Alexandru Lupu, George Popoviciu, Toma Haneș, Dr. Pompeiu Marcu și Sebastian Olariu pentru întreaga sesiune sinodală, se acoardă.

Fiind timpul înaintat, ședința proximă se anunță pe mâne zi la 10 oare înainte de amiază, iar cea prezentă se închide.

(Va urma)

Prin moarte la viață

Imne de Paști

Aceasta a fost calea lui Isus; pe aceeaș cale trebuie să-l urmeze și învățăceii lui. Prin lacrimi și întristare la preamărire. Prin cruce Hristos a surpat iadul, și împreună a ridicat pe cei morți, și a stricat tirănia morții. Cel ce a zidit făptura cu cuvântul, s'a zidit pe sineși din Preacurata Fecioară, și cu moartea sa a stricat astăzi puterea morții și a luminat pe toți cu dumnezeieștile raze ale învierii. El, Mântuitorul nostru, ne-a desbrăcat de haina noastră cea dintâiu, care ne-am țesut-o noi, sămănătorii păcatului. Adusu-s'a firea cea de demult stăpânită de moarte și de stricăciune, prin cel ce s'a întrupat din Preacurata, la viața cea nestricăcioasă și veșnică! Mort este iadul! Îndrăzniți pământeni! Că Hristos pe lemn spânzurându-se, a aruncat sabia asupra lui și zace mort. Prădatu-s'a iadul! Îndrăzniți cei morți! Și mormânturile s'au deschis: Sculați-vă, strigă către voi din iad Hristos, cel ce a venit să mântuească pe toți din moarte și din stricăciune. Unde-ți este boldul tău moarte? Unde-ți este acum biruința ta iadule? De Împăratul cel ce a înviat tu te-ai omorât și ai pierit, și nu vei mai împărăți de acum, că cel Tare a luat pe legații, pe cari i-ai avut! Adam să strige: Sfărâmatu-te-ai prin învierea celui ce a sculat pe cei morți! Că tu pe cei morți precum ai putut i-ai înghițit oarecând, iară acum cerându-ți-i pe dânșii: Iadule, dă-mi-i înapoi, strigă către tine Dătătorul de viață și Dumnezeu, cel ce a venit să mântuească pe toți din păntecele tău cel nesățios.

Bucurați-vă popoare și vă veseliți! Îngerul, care a șezut pe piatra mormântului, acela ne-a vestit nouă, zicând: Hristos a înviat din morți, Mântuitorul lumii, și a umplut toate de bună mireasmă! Bucurați-vă popoare și vă veseliți! Veseloște-te și te bucură dumnezeiască Ușă a luminii, că Hristos cel ce a apus în mormânt, a răsărit strălucind mai luminat decât soarele, pe toți credincioșii luminând!

Dar vai vouă, înșelători orbi și de lege călcători, cari n'ați crezut învierii lui Hristos, ca și cum ar fi fost mincinoasă! Ce lucru de necrezut ați văzut? Că a înviat Hristos cel ce a sculat pe cei morți! Vai vouă vrăjmașilor! De nu credeți pe noi, întrebați pe ostașii voștri, ce au pățimit aceia! Cine este cel ce a răsturnat cu mâinile piatra de pe mormânt? Cine este cel ce a uscat smochinul? Cine este cel ce a vindecat mâna cea uscată? Cine este cel ce a săturat oarecând mulțimi în pustie? Hristos cel ce a sculat pe cei morți! Cine este cel ce a luminat orbii și leproșii a curățit și șchiopii a îndreptat, și a umblat pedestru pe mare ca pe uscat? Cine este cel

ce a sculat din mormânt pe cel mort de patru zile, și pe fiul văduvei? Cine este cel ce a întărit ca un Dumnezeu pe cel slăbănog ce era în pat, fără numai Hristos Dumnezeu, cel ce a sculat pe cei morți?! Strigă piatra singură, glăsuiesc pecețile, care voi punându-le ați așezat străjari să păzească mormântul: Adevărat a înviat Hristos și viază în veci! Adevărat a înviat Hristos! Prădatu-s'a iadul, omorātu-s'a șarpele, izbăvitu-s'a Adam, cutremuratu-s'au cei de jos! Pentru ce dar nu credeți, vrăjmași și călcători de lege? Că astăzi Paștile cele sfinte nouă s'au arătat! Paștile cele de taină, Paștile cele mari, Paștile care au deschis noauă ușile raiului astăzi ne-au răsărit. Că astăzi din mormânt ca dintru o câmară strălucind Hristos toată lumea de bucurie o a umplut. Binevestește pământule bucurie mare! Lăudați ceriuri mărirea lui Dumnezeu!

Veseliți-vă toate popoarele, și vă bucurați acum toate cele pământoști și cele cerești! Că Dătătorul da viață Domnul a înviat din mormânt, împreună înviind firea noastră. Veniți toate neamurile, cunoașteți puterea tainei celei înfricoșate! Că Hristos, Mântuitorul nostru, Cuvântul cel ce eră întru început, s'a răstignit pentru noi, și de voe s'a îngropat, și a înviat din morți, ca să mântuească toate. Să izvorească munții dulceată astăzi și norii veselie să stropască, pentrucă Domnul mării cel ce s'a răstignit pe lemn, s'a sculat, slobozindu-ne pe noi din stricăciunea morții și luminându-ne cu neștricăciune ca un Milostiv! Cu psalmi să strigăm, în mâni să batem cu veselie, și praznic de obște să se săvârșească! Strigați toți Domnului puterii, Împăratului mării: Mărire ție, Hristoase Mântuitorule, cea ce ai izvorit viață și ai răsărit lumină celor ce erau întru întunericul necunoștinții, și tot pământul ai luminat cu scularea ta! Auzi glasul Mirelui tău biserică, pentrucă ție din coastă ți-s'a dăruit apa cu dnmnezoescul sânge spre curățirea greșalilor! Că El însuș te-a izbăvit pe tine de înșelăciunea idolească! Ridică împrejur ochii tăi Sioane și vezi, că iată au venit la tine ca niște faclii de Dumnezeu luminate, dela apus și dela miază-noapte, și dela mare și dela răsărit, fiii tăi, întru tine binecuvântând pe Hristos în veci!

Cetețul.

Înmulțirea urmașilor lui Adam

Înmulțirea neamului omenesc din o unică pereche de oameni (Adam și Eva) a dat și da adese ansă la interpretările cele mai bizare și la necredință, căci chiar copiii de școală aduc pre catiheți adese prin chestionale întrebări în perplexitate. Luând în privire că până la moartea

silnică a lui Avel, Adam n'a avut alți copii, că în pământul Nod, unde se refugiase Cain, spre a scăpa de conștiința muștrătoare, nu erau alți oameni, se naște justa întrebare, cum avem a ni esplică locul scripturistic: „Cain cunoscă pe femeea sa și născu pe Enoch“ (Facerea 4 17), de oarece alți oameni nu erau. Cu bună sama după vederile, referințele și obiceiurile de azi nu ne putem esplică acest dilem istoric, dară dacă studiem chestia după următoarea tablă alcătuită după Facere 5, 1—32, vom află înmulțirea oamenilor cu totul esplicabilă, căci

N u m e l e	anul primei paternități (vrâsta)	lungimea vieții	anul nașterii	anul morții
Adam	130	930	1	930
Sit	105	912	130	1042
Enos	90	905	235	1140
Cainan	70	910	325	1235
Maalalul	65	896	395	1290
Iared	162	962	460	1422
Enoh	65	365	622	987
Methusalem	187	969	687	1656
Lameh	182	777	874	1651
Noe	500	950	1056	2006

I. După cum este evident din alăturata tabelă trăiau oameonii foarte mult.

II. Devineau deabia părinți într'o etate în ziua de azi neajunsă.

III. Fetele nu se amintesc în s. Scriptură, pentrucă femea afară de cea mai bătrână în patriarhie — avea un rol cu totul subordonat.

IV. Din Facere 5, 4 cunoaștem, că numai prim născutul se amintește în s. Scriptură, pe când ceilalți fii sau fete fie cât de mulți și avuți de copii nu se amintesc; prin urmare au putut fi mai mulți, dară nu-s nominați.

V. În urma bigamiei uzuete se luă și sora ca fică dela bigama femea a părintelui de soție, ca d. o. Avram și Sara.

Să punem, că Cain, despre a cărui an de naștere și moarte nu se îndegetează nimica în Biblie, fiind mai mare decât Sit, a murit cam deodată cu Adam în 930, dacă Methusalem al 7-lea descendent dela Adam în jos a devenit în anul 874 tata lui Lamech, câți nepoți și strănepoți a avut Adam foricirea a vedeă.

Dacă luăm în privire, că prima paternitate, cum se vede din tabelă, cădea într'o vârstă destul de înaintată, pe lângă viața de tot lungă a avut Cain din mulțimea de nepoate de unde și alege femea chiar fără a veni cu dispozițiunile matrimoniale de azi în coliziune.

Astfel se esplică cu deplină evidentă misterul, pe care călăresc coadamniți și peadamniți, spre a răsturna directa creare a omului în sensul biblic.

V. Simiganoschi.

Dr. Ioan Sîrbu: ISTORIA LUI MIHAI-VODĂ VITEAZUL DOMNUL ȚĂRII ROMÂNESTI. I. Răzmirițele și politica lui din afară (dinpreună cu întâmplările atingătoare din țările vecine) 1593—1598. Editura autorului. Preț 15 lei.

Lecțiuni din Religieune

Isus vindecă un bolnav la Vitezda

Ținta

Despre un bolnav, care se află la un izvor cu apă vindecătoare.

I. Analiza

Avem noi izvoare cu apă vindecătoare? Izvorul dela Bocșa¹ (în comitatul Caraș-Severin), izvorul de pe muntele Semenice... Un astfel de izvor e *binecuvântarea lui Dumnezeu*; pentru ce?... Dumnezeu a lăsat, ca aceste izvoare să aibă însușirea de a vindeca anumite boale... Izvorul, de care e vorba în istorioara noastră se numea *Vitezda*² (casa harului, casa îndurării, pentru că Dumnezeu la izvorul acesta arăta celor neputincioși darul său, îndurarea sa).

II. Sinteza

1. După acestea era sărbătoarea Iudeilor³, și s'a suit în Ierusalim. Și este în Ierusalim scaldătoarea oilor⁴, care se cheamă evreește Vitezda, cinci foisoare având. În acelea zăcea mulțime multă de bolnavi, orbi, șchiopi, uscați⁵, așteptând mișcarea apei. Că ingerul Domnului la vreme se pogoră în scaldătoare și tulbură apa⁶;

¹ Vezi „Foaia Diecezană” nr. 8 din 1905.

² Cu privire la puterea vindecătoare a apei din acest izvor sunt multe păreri. Unii susțin, că apa câștiga putere tămăduitoare prin tulburarea săvârșită de un inger. Alții zic, că apa dobândia această putere dela mulțimea sângelui cald al vitelor jertfite, care dela templu poate că se scurgea în acel lac prin canale, de aceea și apa avea culoare roșie întunecată (pentru-că la sărbătorile mari, și mai ales la Paști, se junghiau foarte multe vite la altar; așa Iosif Flaviu istorisește, că la o sărbătoare a Paștilor s'au junghiat 256—500 miei de Paști. Alții erăș cred, că izvorul are putere tămăduitoare pentru-că conține părți minerale (tină minerală), dela care provine culoarea roșie întunecată a apei. (Eusebie în Onomasticon vorbește despre 2 lacuri — unul este Bêth-Hesda — și zice, că unul din aceste 2 lacuri are apă roșie întunecată). Mai zic ei apoi, că izvorul e intermitent, adică izvoarește din când în când. În restimpuri periedice, izbuoind apă caldă din izvor (ca d. e. în Kissingen un izvor de gaz), cu care ocazie se redică tina minerală și făptuea vindecări de boale hronice mai ales provenite din reumatism.

³ Sărbătoarea e *Purim* sau sârb. sorților, care se sârba în 14—15 Adar (Februarie), două luni înainte Paștilor.

⁴ *Ammonius*: „Se cheamă a oii (lacul) pentru-că aci se adunau oile ce aveau să fie junghiate de sărbătoare, și aci se spălau măruntăele lor”.

⁵ *Uscați* = oameni cu membre uscate, slăbite, paralitici.

⁶ Unii zic, că credința poporului, căreia s'a acomodat evangelistul Ioan, atribuea lucrarea apei unui inger, deși se săvârșește prin căldura internă. Dar nu se poate crede că evangelistul să se acomodeze unei credinți false a poporului. Din contră, credința poporului era adevărată, pentru-că dela Dumnezeu vine puterea vindecătoare a apei; și „în această credință se arată ideea mai înaltă, că în toate fenomenele din natură sunt active spirite ale lumii mai înalte; puterile naturale se pun în mișcare numai prin o cauză mai înaltă mișcătoare”.

și care intra întâiu după tulburarea apei, se făcea sănătos, ori de ce boală era ținut.

Și eră acolo un om treizeci și opt de ani având în boala sa; pe acesta văzându-l Isus zăcând, și cunoscând că iată multă vreme aveă, i-a zis lui: „Voești să fi sănătos?” Răspuns-a lui bolnavul: „Doamne, om nu am, ca dacă se tulbură apa să mă bage în scaldătoare; că până când merg eu, altul înainte mea se pogoră”⁷. Zis-a Isus lui: „Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă”. Și îndată s'a făcut sănătos omul și a luat patul său și umblă.

Și era întru aceea zi Sâmbătă.

Aprofundare materială: Iarăș îl aflăm pe Isus în Ierusalim; deci? Din Galileea a venit iarăș în Ierusalim⁸. Și anumit în ce loc îl aflăm? Lângă scaldătoarea oilor⁹ încunjurată de 5 încăperi (pridvoare sau portice) formate de colonne, numită de Iudei Vitezda¹⁰; eră un fel de spital, care serveă în timpul zilei de adăpost bolnavilor, contra vântului, soarelui și ploii. Între acești nenorociți se afla și un slăbănog (paralizat) de 38 de ani. În acest timp îndelungat de suferinți, n'a aflat bietul om nici o inimă milostivă; de unde se vede aceasta? Nimenea nu l-a ajutat să poată intra în apă după tulburarea ei. Timp atât de îndelungat el a purtat suferințele sale cu răbdare, cu umilință și cu încredere în Dumnezeu. Acum însă află o inimă iubitoare și îndurată; anume? Pe Isus. Și întrebarea lui Isus plină de iubire „Voești să fi sănătos?” deșteaptă în bolnav —? Încrederea în Isus, că îi va recomanda vr'o medicină sau îl va duce la izvorul vindecător, când se va tulbură apa. Isus însă îi îndreaptă atențiunea spre sine însuș, ca spre cel mai bun izvor tămăduitor, și rostește câteva cuvinte puternice; cari? „Scoală-te...” Și bolnavul crede cuvintelor de necrezut, cearcă să se redice, și credința lui e respălătită prin deplina lui însănătoșare. — Isus însă se pierde prin mulțime, ca să încunjure mulțumirile și preamăririle celui vindecat. Și spuneți-mi ce face omul vindecat?... Dar era Sâmbătă. Și rabinii făcuseră multe legi ca să redice și mai mult cinstirea Sâmbetei; (legile acestea erau complicate, chiar neînțelese); așa nu eră iertat Sâmbătă nici cel mai mic lucru a-l purta dintr'un loc

⁷ Numai într'un punct al lacului se mișcă apa, și numai unul poate trage folos.

⁸ Cronologia ar fi: La Paști Isus e în Ierusalim, unde scoate pe vinzători din templu și vorbește cu Nicodim; petrece mai toată vara în Iudeea (Io. 3, 22), trece apoi prin Samaria în Galileea (Io. 4, 1. sq.) când converzează cu Samarineana, pe la sfârșitul lui Octomvrie și începutul lui Novembre (Io. 4, 35). Din Galileea călătorește acum la Ierusalim.

⁹ Alții zic: Este... lângă *poarta oilor* o scaldătoare numită Vitezda... Și iarăș, alții: Este... lângă lacul oii așa numita Vitezda... Dar nu se știe să fi existat în Ierusalim scaldătoarea oii. La Neem. 3, 1. 32. 12, 39. „se amintește o *poartă* a oilor; era situată în partea răsăriteană dela Ierusalim, aproape de templu și se numia astfel dela animalele de jertfă cari treceau la templu; acum se cheamă poarta lui Stefan”.

¹⁰ „În limba evrească, adică siro-caldaică, lacul se cheamă *Betezda* (Bêth-hesda) = casa harului. Poziția lacului nu se știe; tradiția mai nouă îl identifică cu Birket Israin (lacul Israil), o adâncitură seacă și crescută cu iarbă, înainte de zidul de nord al șesului Aram”.

intraltul; ce vor zice ei omului, care își purta patul său să-l ducă la casa sa?...

2. Deci ziceau Iudeii celui vindecat: „Sâmbătă este nu, se cade ție a lua patul“. Răspuns-a lor: „Cel ce m'a făcut sănătos, acela mi-a zis: Ia-ți patul tău și umblă“. Întrebatu-l-au pe el: „Cine este omul acela, care ți-a zis: Ia-ți patul și umblă“? Iar cel vindecat nu știă cine este; că Isus se dete în laturi popor fiind întru acel loc.

Aprofundare materială: Iudeii n'au fost de față la minunata însănătoșare a celui vindecat, de aceea îl admoniază și-l întreabă. El însă le răspunde fără teamă, pentru că crede mai mult puternicului Mântuitor, care a arătat atâta iubire față de el și ascultă mai bucuros porunca aceluia deși nu-l cunoaște, decât să urmeze poruncilor rabinilor celor cu inima impietrită¹.

3. După aceea² l-a aflat pe el Isus în templu și i-a zis lui: „Iată te-ai făcut sănătos; de acum să nu mai păcătuești, ca să nu-ți fie mai rău“.

Mers-a omul acela și a vestit Iudeilor, că Isus este cel ce l-a făcut pe dânsul sănătos. Și pentru aceea goniau Iudeii pe Isus și-l cătau să-l omoare, că făcea aceste Sâmbăta. Iar Isus a răspuns lor: „Tatăl meu până acum lucrează, și eu lucrez“. Deci pentru aceasta mai vârtos îl cătau Iudeii să-l omoare, că nu numai deslega Sâmbăta, ci și Tatăl său zicea pe Dumnezeu, întocmai pe sine făcându-se cu Dumnezeu.

Aprofundare materială: Ce va fi făcut vindecatul în templu? A mulțămît lui Dumnezeu. Isus îl află, și vindecarea trupeză o folosește spre a trece la vindecarea sufletului. Care era boala sufletului? Păcatele. Cum voește Isus să-l vindece de această boală? Îl admoniază cu blândețe: „Să nu mai păcătuești...“ Care a fost deci cauza boalei trupeză? Păcatele, viața desfrănată. „De ar mai păcătui, pedeapsa va fi mai grea, pentru că vina lui e mai mare, deoarece a experimentat lucrarea grației dumnezeiești și nu urmează căile ei: el va pierde fericirea vecinică“.

„Vindecatul plin de bucurie, că a aflat pe vindecătorul său și pătruns de mulțumire, voind a lăși lauda lui, a mers la sfetnicii sinedriului și le-a vestit, că Isus este cel ce l-a însănătoșat prin minune“; o face el aceasta spre a-și justifica fapta înaintea stăpânirii izraelitene: aceasta este autoritatea care a poruncit să calce legea sabatului. „Așadar nu din răutate, nici din ascultare oarbă către sinedriști, nici pentru ca să aducă pe aceștia a recunoaște pe Isus“. Sinedriștii nu cugetă măcar să admire minunea; că Isus vindecă cu un cuvânt pe paralytic, nu înseamnă

nimic în ochii lor“; el a vindecat Sâmbăta, a poruncit unui om să-și ridice patul în disprețul legii; aceasta este un scandal; regulamentele lor arbitrare, tradițiunile lor omenești, hotărârile lor de școală, aceste sunt lucrul de căpetenie; „ori cine nu se supune acestui jug, este un vinovat, un păcătos, un revoltat; trebuie a-l mustri și a-l urmări“. Isus deci fu învinovățit de farisei, că a călcat sabbatul. Câțiva membri ai sinedriului fură trimiși la Isus pentru a-i impută, că a nesocotit legea. Cum se justifică Isus? *Tatăl lucrează până acum*, adică neconținut; Dumnezeu a odihnit numai dela creare, nu însă și dela purtarea de grijă de cele create. „Așa nimicește Isus baza, pe care fariseii așezau cele mai minuțioase legi în privința Sâmbetei și arată adevărata idee a sărbării“. Repaosul vecinic al lui Dumnezeu nu-l împedecă să fie activ pentru binele oamenilor, nici omul nu e oprit Sâmbăta a face bine aproapelui. *Și eu lucrez*: Fiul lucrează cu Tatăl, acesta cu Fiul. „Un asemenea răspuns afirmă lămurat divinitatea lui Mesia și mesianitatea lui Isus... Cărturarii iudei și membrii ierarhiei au pus toată îndărătnicia spre a nega și pe una și pe alta. Uitănd învățătura profetilor, lăsând învățămintele lor cele mai sublime, absorbiți în cestiunile ceremoniale și juridice ale legii, rătăciți de prejudițiile lor politice și naționale, închinându-se unui singur Dumnezeu, neînțelegând taina unității lui cei mai, mulți dintre ei n'au voit nici odată să recunoască drept personalității mesianice, cu toate că numai acest drept le putea explica acțiunile ei. Ei atribuiau lui Mesia toate privilegiile: judecata universală, mântuirea, renașterea lumii, întemeierea împărăției lui Dumnezeu, biruința asupra tuturor inamicilor, șederea vecinică de-a dreapta lui Dumnezeu, slava și puterea lui; dar ei îi tăgăduiau cu îndărătnicie divinitatea... Numirea de *Fiul al lui Dumnezeu* este singura, pe care Isus o cere pentru sine ca Mesia; atât de mare era însă puterea prejudițiilor acestor cărturari, a acestor învățători, a acestor preoți, a acestor șefi, că atunci când Isus s'a intitulat Fiul al lui Dumnezeu, s'au năpustit asupra lui cu toată ura credinții lor religioase. Isus nu șovăește... Aceasta este prima lui declarație solemnă în viața lui publică... Când Isus a explicat Iudeilor divinitate Fiului lui Dumnezeu, egalitatea lui cu Tatăl și măreția operei mesianice (Ioan 5, 17—47), el știa bine că, chiar dacă ei ar primi această învățătură, totuș se vor revoltă când vor auzi că el este acela. Învățătura lui putea izbi ideile lor strimte, putea jigni prejudițiile lor; dar ceea ce-i înturiă mai mult, eră persoana lui. Una lovea în opiniunile lor; cealaltă însă umilea, zdrobea ambiția lor. Cum! un Galileean, un necunoscut, un om din popor, un păcătos, să fie Mesia al lor?... Isus, în tot timpul vieții sale, a avut în cale această pedecă. El o întâlnește acum în toată puterea ei îngâmfată, și pentru a o înlătura, el își afirmă chemarea.“

¹ Rabinii învățau, că la porunca unui proroc dumnezeesc se poate călca Sâmbăta, după exemplul celor cari la porunca lui Iosua 7 zile — deci și Sâmbăta — încunjurară cetatea Ierihonului purtând sicriul legii (Iosua 6). Vindecatul se pare a fi făcut provocare la aceasta.

² După aceea: în aceeași zi, sau poate după câteva zile.

³ Vindecatul putu știrici numele lui Isus dela cei ce erau în templu.

Varietăți

Săntele Paști s'au sărbătorit în loc cu solemnitate mare. Sânta liturgie din ziua a învierii Domnului a fost pontificată de Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecezan *Nicolae Popea* cu numeroasă asistență.

Scrisoarea din Viena. Sărbătoarea sfințelor Paști s'a sărbătorit și anul acesta cu mare solemnitate deamă de Români din Viena și de „Clubul român“, care au luat inițiativa și au făcut un călduros apel, ca toți membrii coloniei române să participe cât mai mulți la serviciile divine, ce să țin aici cu mare solemnitate militară. Sâmbăta în săptămâna patimelor după serviciul divin, la care au participat mulți din colonia română, s'au mărturisit și împărțit cu sfințele taine a cunincătorei multe dame române și peste 60 de elevi ai diferitelor institute. Dintre care durere să află peste 40 de fice de români numai în claustrul străin de neamul nostru „Notre Dame de Sion“. Partea mai mare originare din România. Duminecă în 30 Aprilie la 4 oare dimineața s'a celebrat învierea, la care mormântul a fost priveghiat și cu spalir din partea alor 8 suboficieri și 48 voinici ai regimentului de Infanterie 51. Întreg ceremonialul au decurs cu pompă și paradă, iar responsurile le-au executat corul format de soldați români instruați de preotul militar Pavel Boldea. Tot așa de înălțătoare a fost și liturgia celebrată de Luni în 1 Mai st. n. la 10 oare a. m. la care afară de soldații români aflați în Viena și colonia română au mai participat și o mulțime de străini.

Mulțămintă publică. S. Sa Eugeniu Sudreșianu, preot în Coșteiu, a binevoit a donă Societății de lectură „Ioan Popasu“ mai multe cărți de mare valoare. Primească mărinimosul donator și pe această cale mulțămintele noastre cele mai sincere. Caransebeș la 13 Aprilie 1905. *Romul Ancușă*, v. președinte, *George Șdicu*, cassar.

Mulțămintă publică. În numele comunei bisericesti Zervești aduc și pe această cale călduroasă mulțămintă publică mult Stimatului Domn *Ioan Harambașă* funcționar al Comunității de Avere din Caransebeș, care ne-a dăruit pe sama s-tei bisericii o frumoasă cădelniță de argint de China în valoare de 38 cor. Acest mărinimos domn în fiecare an de sărbătorile „Învierii Domnului“ ne împodobește biserica cu cele mai frumoase și necesare obiecte; drept aceea rog pe Atotputernicul să-i resplătească fapta aceasta deamă de imitat, ca și pe viitor să ne împărțăm de asemenea cu daruri prețioase. Zervești în 24 Aprilie 1905. *Ioan Jucos* preot gr. or.

Bibliografi

Liturgia S. lui Ioan Gură-de-Aur pusă în note muzicale după melodiile celor opt-glasuri bisericesti

și armonizată, pentru corurile de 4 voci micste, de *Iuliu Birou*, învățător și cantor primar, și dirigintele corului Reuniunii române de cântări „Armonia“ din Ticvaninul-Mare. Opul II. Editura autorului. Toate drepturile rezervate. Prețul 5 coroane 1905.

Maria Cioban: Poezii. Arad, 1905. Tiparul tipografiei diec. gr. or. rom. — Prețul 1 coroană.

Licitațiune minuendă

Pe baza incuviințării Ven. Consistor diecezan se escrie licitațiune minuendă pentru renovarea și acoperirea cu aramă a turnului sfintei biserici din comuna **Ieșelnița**, protopresbiteratul Mehadiei, cu prețul de exclamare în suma de 2978 cor. 17 fil.

Licitațiunea se va țineă Duminecă în 15/28 Maiu după sfânta liturgie.

Reflectanții vor avea să depună înainte de licitațiune vadiul de 10% din prețul exclamațiunii în bani gata sau în hârtii de valoare, precum și să dovedească, că sunt maestri de profesiune și că au mai efectuit astfel de lucrări.

Specificațiunea de măsuri și spese se poate vedea la oficiul parohial din Ieșelnița.

Ieșelnița, la 21 Aprilie. 1905. 1—3 [15]

Mihaiu Costescu
preot și preș. com. paroh.

Concurs

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consistor diecezan ddtto 30 Septemvrie Nr. 2879 B. ex. 1904 și a decisului comitetului parohial ddtto 23 Noemvrie ex 1903 se escrie de nou concurs pentru ocuparea postului de preot la parohia de clasa I din **Mircovăț**, protopresbiteratul Bisericii-Albe cu termen de 30 de zile de recurgere dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele:

1. Una sesiune parohială de 32 jugere pământ arător, după care alegândul preot are a suportă sarcinile publice.
  2. Un intravilan fără casă parohială.
  3. Celelalte competențe legale și uzuale.
- Doritorii de a ocupa acest post au a-și subșterne recursurile lor adresate comitetului parohial din Mircovăț prin oficiul protopresbiterat în Iam.

Recurenții au a se prezentă în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sânta biserică spre a-și arăta desțeritatea în câtare și oratorie, dar numai cu prealabila incuviințare a protopresbiterului tractual și nici de cum în ziua de alegere. Se obsarvă, că dacă nu vor recură indivizi cu cvalificațiune de clasa I, se vor admite și recurenți cu cvalificațiune bună pentru clasa a II-a.

Iam, la 5 Aprilie 1905. 1—2 [14]

Comitetul parohial, în conțelegere cu mine: *Filip Adam* protopresbiter.

Vila Dănilă Vălușescu

(Băile Erculane)

Aduc la cunoștința On. public că în Vila mea de nou zidită și aranjată în stil modern se pot căpăta, începând dela 1 Iunie a. c. până la finea sezonului balnear, camere pentru oaspeții, cari cercetează Băile Erculane.

Prețuri moderate dela 1 cor. 60 fil. în sus. Servit prompt. Curățenie exemplară.

Informațiuni detaiate dă cu plăcere scrisul.

Petru Vălușescu

proprietar.

Lacul-Keil

(Keil-Lack)

excelentă materie de văpsit podelele de lemn moale.

Lustrul alb „Keil“ pentru mese de spălat 45 cruceri.

Pasta cerată „Keil“ pentru parchete 60 cruceri,

Lacul de aur „Keil“ pentru cadre 20 cruceri,

Vicsul „Keil“ pentru podele 45 cruceri,

Lacul „Keil“ pentru pălării de paie în toate colorile.

se află totdeauna în abundență la:

7—8 [11]

H. Perlfaster și Fiul în Caransebeș.

În Librăria diecezană
— din Caransebeș —
să primește

un învățăcel

din familie bună și care
are cel puțin **3 clase gimnaziale** ori civile.

Administrațiunea
Tipografiei și Librăriei
diecezane Caransebeș

